

O'ZBEKISTON MILLIY KUTUBXONASI-155 YOSHDA

Naima Shadiyeva Xamidovna

Toshkent shahar Yakkasaroy tumani

Axborot-kutubxona markazi direktori

Annotatsiya: O'zbekiston Milliy kutubxonasi — bu qadam qadamlab rivojlanib kelayotgan millatning bilim va madaniyat markazi sifatida shakllangan o'ta muhim ilmiy, madaniy va axborot tashkiloti hisoblanadi. Uning faoliyati nafaqat o'zbek xalqining boy madaniy merosini asrab-avaylashga qaratilgan, balki zamon talablariga mos ravishda kengayib, modernizatsiyalash yo'lida izchil harakat qilmoqda. Ushbu kutubxona milliy bilim makoni sifatida o'zining noyob o'rni va ahamiyatiga ega bo'lib, mamlakatimiz ilm-fan va madaniyat sohasida xizmat ko'rsatishda asosiy ustuvorlikka ega.

Kalit so'zlar: millat, bilim, ko'nikmalar, kutubxona, qo'lyozma, jurnal, ilm-fan, madaniyat, axborot.

Milliy kutubxonaning tashkil etilishi tarixiy jarayonlar bilan chambarchas bog'liq bo'lib, u mamlakat mustaqillikka erishgandan so'ng o'zining yangi shakl va mazmunini oldi. Mustaqillik davrida kutubxona faoliyatining yangi yo'nalishlari belgilab olindi, uning fondlari kengaytirildi, xalqaro hamkorliklar yo'lga qo'yildi, zamonaviy informatika vositalari joriy etildi. Hali hozirgacha kutubxonada yuz minglab kitoblar, qo'lyozmalar, jurnallar, ilmiy dissertatsiyalar va boshqa madaniy boyliklar jamlangan bo'lib, bularning har biri milliy xazinamizning ajralmas qismi hisoblanadi. Kutubxonadagi eng noyob va qimmatli kolleksiyalar orasida tarixiy qo'lyozmalar, qadimiy kitoblar, undan tashqari o'zbek tilidagi birinchi bosma asarlar ham mavjud. Bu tarixiy manbalar nafaqat O'zbekiston, balki butun Markaziy Osiyo va dunyo madaniyatining yirik qismini tashkil etadi. Bu kutubxona xazinasining bir qismi sifatida qadimiy davr adabiyoti, fan va ma'rifatining rivojlanishi tarixini o'rganish uchun nihoyatda muhimdir.[1]

Bugungi kunda O'zbekiston Milliy kutubxonasi o'z faoliyatini katta miqyosda ilg'or texnologiyalar orqali kengaytirgan. Keng qamrovli elektron axborot tizimlari, raqamlashtirish loyihalari kutubxona fondlarini raqamli shaklga keltirish imkonini berdi. Natijada esa Ko'plab foydalanuvchilar, xoh u o'quvchi, ilmiy xodim yoki oddiy fuqarolar bo'lsin, qayerda bo'lishidan qat'iy nazar, kutubxona imkoniyatlaridan foydalana olishmoqda. Onlayn xizmatlar va virtual kutubxonalar orqali bilim olish jarayoni ancha yengillashdi hamda yanada samarali bo'ldi. Kutubxona faoliyatining yana bir muhim jihati uning ilmiy-tadqiqot ishlari va targ'ibot faoliyatidir. Kutubxona mutaxassislari tomonidan o'tkaziladigan seminarlar, anjumanlar, ko'rgazmalar va

ma’rifiy tadbirlar ilmiy va madaniy doirani kengaytirishda muhim vosita hisoblanadi. Bularning barchasi yurtimizda ilm-fan va madaniyat taraqqiyoti uchun poydevor yaratadi va yosh avlodni ona tiliga, milliy qadriyatlarga hurmat ruhida tarbiyalaydi. Milliy kutubxonaning xizmatlari va imkoniyatlari an’anaviy kutubxonachilik hududidan tashqariga chiqib, yangi axborotlarni taklif qiladi. Xususan, kutubxonaning maxsus bo‘limlari ham mavjud bo‘lib, ular o‘zbek tilshunosligi, tarixshunoslik, ona tili adabiyoti va boshqa sohalarda chuqur tadqiqotlar olib boradi. Bu bo‘limlar katta kitob jamlanmalariga ega bo‘lish bilan birga, yangi ilmiy maqolalar, dissertatsiyalarni ham so‘nggi tadqiqotlarga mos ravishda tayyorlaydi va foydalanuvchilarga taqdim etadi.[2]

Milliy kutubxona nafaqat ichki foydalanuvchilar uchun, balki chet ellik tadqiqotchilar va talabalar uchun ham katta qiziqish uyg‘otadi. Bu yerda to‘planilgan ma’lumotlar xalqaro akademik hamjamiyatda o‘z o‘rniga ega bo‘lib, milliy va xalqaro tadqiqotlar uchun asos bo‘lib xizmat qiladi. Shu sababli, kutubxona o‘zining xalqaro aloqalarini mustahkamlash uchun izchil ish olib bormoqda, xorijiy kutubxonalar va ilmiy markazlar bilan hamkorlikni kengaytirmoqda. Milliy kutubxonaning asosiy maqsadlaridan biri milliy madaniyatni asrab-avaylash va ularni avlodlar o‘rtasida ulashishdir. Kutubxona boy arxiv materiallari va tarixiy hujjatlari orqali o‘zbek xalqining boy madaniy va ilmiy merosini yuksak sifatda saqlaydi. Shu bilan birga, u yoshlarni ilm-fanga va madaniyatga jalb etishda, ular orasida o‘quv madaniyatini shakllantirishda faol ishtirok etadi.[3]

O‘zbekiston Milliy kutubxonasi xodimlari o‘z ishlarini yuksak professionalizm va fidoyilik bilan olib boradilar. Ularning maqsadi kutubxonani zamonaviy axborot markaziga aylantirish, uni xalqaro standartlarga moslashtirishdir. Kutubxona boshqaruvi esa doimiy ravishda yangi loyihalar, innovatsiyalar kiritish, xizmatlarni takomillashtirish ustida ishlamoqda. Ularning sa’y-harakatlari natijasida kutubxonada yangi o‘quv dasturlari, tadbirlar va aksiyalar tashkil etilmoqda.[4]

Xulosa: Xulosa qilib aytganda, O‘zbekiston Milliy kutubxonasi mamlakat ilmiy va madaniy hayotining yuragi bo‘lib, unda jamlangan boy madaniy, tarixiy va ilmiy meros kelajak avlod uchun bebaho xazina hisoblanadi. Zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, ilm-fan va madaniyatni rivojlantirishdagi faollik kutubxonani nafaqat milliy, balki mintaqaviy va xalqaro miqyosda ham e’tiborli markazga aylantirmoqda. Shu jihatdan olib qaraganda, bu kutubxona faqat o‘qish maskani emas, balki millatning bilim, madaniyat va ma’rifat maydoni bo‘lib, unda o‘tgan va hozirgi kun davomida shakllangan yuksak qadriyatlar kelajakda yanada rivojlanib boradi. Bu esa O‘zbekistonning ilmiy, madaniy va ijtimoiy taraqqiyotiga xizmat qiladi. Milliy kutubxona nafaqat tarixiy merosni saqlaydi, balki uni innovatsion tarzda rivojlantirish va yangi avlodlarga yetkazish yo‘lidagi mislsiz maskandir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. H.Karimova (2025). “Kutubxonalarining innovatsion faoliyati”
2. H.Karimova (2023). “ Kitobxonlikka keng yo'l”
3. A.Alimova (2005) “Kutubxonashunoslik”
4. Nurmatova, D. (2021). "O'zbek xalq qo'shiqlari va ularning ma'naviyat shakllanishiga ta'siri". Ilm-fan va ta'lim, 7(1), 23-30.
5. Rasulova, F. (2022). "O'quvchilarning ma'naviy-axloqiy sifatlarini shakllantirishda xalq ijodi roliga xalq qo'shiqlari". Ma'naviyat va ma'rifat, 3(5), 99-105.
6. Asqarov, B. (2017). "Xalq an'analaridan foydalanish orqali yoshlarni tarbiyalash". Pedagogik izlanishlar, 11(1), 78-84.
7. Karimova, N. (2020). "Xalq qo'shiqlari ta'lim jarayonida axloqiy qadriyatlarni rivojlantirish vositasi". Ta'lim va jamiyat, 8(4), 53-60.